

THE NEW YORK TIMES BESTSELLER

KĀRENA VAITA

Lidojuma trajektorija

*Šai grāmatai piemīt gan medus saldums, gan okeāna spirtums.
Tā atgādinās par pašu svarīgāko dzīvē – mīlestību!*

KĀRENA VAITA

*Lidojuma
trajektorija*

KAREN WHITE

*Flight
Patterns*

KĀRENA VAITA

*Lidojuma
trajektorija*

KONTINENTS
RĪGA

UDK 821.111(73)-31
Va 180

Copyright © Harley House Books, LLC, 2016
Penguin Random House supports copyright.

Kārenas Vaitas romāna "Lidojuma trajektorija"
publicēšanas tiesības pieder
"Apgādam "Kontinents""

No angļu valodas tulkojusi Ingūna Jundze
Vāka dizains Artūrs Zariņš
Vāka foro © bszef/Shutterstock.com

ISBN 978-9984-35-965-6

© Tulkojums latviešu valodā,
mākslinieciskais noformējums,
"Apgāds "Kontinents"", 2020

*Manai mātei Katerinai Enai Skoniersai, kura ieaudzināja
man mīlestību pret smalku porcelānu.*

PATEICĪBAS

Viena no labākajām lietām, kas saistīta ar romānu rakstīšanu, protams, neskaitot iespēju ar lasītājiem dalīties savos stāstos, ir iepazīšanās ar jaukajiem cilvēkiem, kurus es sastopu savā ceļā un kuri neticami dāsni atvēl man savu laiku un zināšanas. Rakstot šo grāmatu, es uzzināju tik daudz un izjutu tik dziļu laipnību un dāsnumu, kad dalījāties ar mani savā mīlestībā pret savu skaisto pilsētu. Jo īpaši pateicos Ketijai Grīnai no Apalačikolas pilsētas bibliotēkas un Sūzanei Klementsonai, kuras atļāva man aizņemties savu vārdu manas grāmatas vajadzībām. Paldies Ketijai Benetai no *Magic Time Literary Agency*, kura iepazīstināja mani ar abām šīm pasakainajām sievietēm.

Paldies arī biteniekam Džeimsam Rišam, kurš iemācīja man visu nepieciešamo par to, kā ievācams medus, kas iegūts Floridas purvos no tupelo koka ziediem.

Un paldies Florencei Lovai par neizsīkstošo pacietību, atbildot uz maniem nebeidzamajiem jautājumiem. Pateicos arī par atļauju vairākas stundas okupēt tavu pagalmu, kamēr tu rādīji man savas bites un skaidroji, kā šie kukaiņi strādā. Es augstu novērtēju to, ka ļāvi man aizņemties savu vārdu un savus auskarus bišu formā, lai tos izmantotu, aprakstot biškopes tēlu savā grāmatā.

Es diemžēl nepārzinu franču valodu, tālab esmu milzīgu pateicību parādā saviem franciski runājošajiem draugiem, kuri piekrita būt man tulku lomā: Ljūkam Makkrekenam,

Alisijai Kelijai, Nikijai un Matjē Limuzī. Ja nu ieraudzīsiet kādu kļūdu – tās visas ir uz manas sirdsapziņas.

Un, pats par sevi saprotams, milzīgs paldies manai izcilajai komandai *New American Library/Berkley* un *Writer's House* par neticami lielo atbalstu, kuru sniedzāt man un manām grāmatām.

Visbeidzot liels un tikpat svarīgs paldies manai vīramā-sai un “pētījumu biedrei” Klērai Vaitai Kobiltai, kura kopā ar mani devās manā pirmajā braucienā uz Apalačikolu un priecīgi rakstīja piezīmes, kad mēs braucām pa koku apēno-tajām ielām, pētīdamas arhitektūru un apgūdamas šās lieliskās pilsētas vēsturi.

Paldies manām pirmajām lasītājām un labākajām draudze-nēm Vendijai Vaksai un Sūzanai Krendalai, kuras iegrožoja mani, kad tas bija nepieciešams, un palīdzēja saglabāt vēsu prātu.

PROLOGS

*“Bišu turēšana līdzinās mēģinājumiem saulstarus locīt sev
vēlamajā virzienā.”*

HENRIJS DEVIDS TORO

NEDA BLADVORTA “BIŠKOPJA DIENASGRĀMATA”

1943. gada septembris

Provansa, Francija

No krēslā titajām, ievainotajām debesīm krita mirušas bites, to papīram līdzīgie nedzīvie ķermeņi meta kūleņus gaisā un kā izšautu patronu čaulītes rikošetā atsitās pret tirkīz-zilo stropa jumtu. Žils iztaisnojās un ieelpoja lavandu un medus, vasaras zāles un savu paša sviedru smago aromātu. Taču bija kaut kas vēl. Kaut kas ķīmisks, kaut kas tāds, kas neiederējās šajos violeto ziedu un zelta medus laukos. Kaut kas tāds, kas lika saprast, kālab bites gulēja kā vilinošs kumoss bezdelīgām, kuras virpuļoja gaisā.

– Ak! *Vous dirais-je, maman*, – dziedāja viņa trīsgadīgā meitiņa savā tīrajā, nevainojamajā balsī, sēdēdama uz otrādi apgriezta spaiņa un nemanīdama ne debesis, ne bites, ne baiļu triecienu, kas izsita gaisu viņam no plaušām.

– Kolete, *calme-toi*, – viņš sacīja, pielicis pirkstu pie lūpām. Mazā meitenīte pārtrauca dziedāšanu un paraudzījās uz tēvu. Viņas tumšajās acīs bija lasāms jautājums. Nekad ag-

rāk viņš nebija sacījis, ka viņai jāapklust. Turēdams pirkstu uz lūpām, Žils aizvēra acis un ieklausījās.

Vibrējošā zumēšana bišu stropā bija tikko dzirdama, gan drīz kā radio, kas noregulēts uz visklusāko skaņu. Tā bija bridinājuma zīme ikvienam biškopim – kaut kas nav labi. Varbūt bija nomirusi bišu karaliene. Vai varbūt stropā bija ieperinājušies kādi bīstami parazīti – ērces vai pat vaboles – un pārņēmuši visu populāciju un nogalināja bites.

Varbūt bites bija sapratušas, pirms to bija paguvjis Žils, ka tas, ko viņš bija cerējis un lūdzies, lai nekad neko tādu nepiedzīvotu, tagad ar atplestām rokām bija nostājies uz sliedīti. Un bites bija izvēlējušās piepešu nāvi, nevis garu, mokošu aiziešanu.

Viņš izslējās un ieklausījās. Tikko dzirdami zumēja bites, putni sasaucās debesīs, viņa paša elpa krūtīs... Lūk, tur jau tas bija. Dzinēju rūkoņa. Ne jau automašīnas. Smagie braucamriki. Milzīgas kravavāģes, kas var pārvadāt iespējami vairāk cilvēku, konvojs lēnā gaitā virzījās cauri dzīvības pilnajiem Provansas laukiem un nelielajām saimniecībām.

Viņš pieņēma, ka laikam jau tas bija nenovēršami. Tiklīdz vācu armija pērnā gada novembrī bija iegājusi Dienvidfrancijas brīvvaldī, nebija vairs neviena, kas viņus aizstāvētu. Nebija pat marionēšu valdības. Viņa krūtīs cēlās un krita, skatoties, kā smago automašīnu riepas saceļ putekļus un sienu daļiņu mākoņus, kas vēl kādu laiku tālumā pletās pār likumoto zemes ceļu, līdzīgi indes pilieniem, kas pamazām kaisījās pār ieleju.

Viņš domāja par to ģimeni, kas, cieši saspiedusies, slēpās viņa šķūnī, nelielā telpā, ko viņš bija iekārtojis zem lūkas, kura bija nomaskēta ar sienu ķīpām. Māte, tēvs un trīs mazi bērni. Sievietes izbīdītais vēders liecināja, ka drīzumā gaidāms ceturtais. Viņš pat nebija pavaicājis šiem cilvēkiem, kā viņus sauc.

Šādas ģimenes nāca un gāja tik regulāri, ka viņš jau bija pārstājis vaicāt pēc vārdiem. Tā bija vieglāk. Pēc tam. Kad viņš uzzināja, ka daži nav tikuši pāri kalniem, nav sasnieguši drošību, bija labāk, ja šo ļaužu vārdi tā arī palika viņam nedzirdēti.

Žils klusi izgrūda lāstu. Pirms trijām dienām, kad kurpnieks bija atsūtījis savu jauno palīgu, viņš bija zinājis. Viņš redzēja, kā jaunā vīrieša skatiens šaudās pa šķūni, kā viņš nopēta pret sienu atbalstīto kārtīgo, tīro galdū un solu. Un to, kā zirnekļu tīkli bija iztīrīti spāru stūros. Rūpīgi sakārtotos darbarīkus, kas akurāti bija nolikti tiem paredzētajā vietās. Tas viss liecināja par sievietes klātbūtni, bet Žila sieva bija aizsaulē jau trīs gadus.

Jā, pat tad Žils bija zinājis. Un arī bites bija zinājušas.

“Pusstunda.” Tik vien viņam bija atlicis, līdz smagās mašīnas sasniegs viņa saimniecību, ieraudzīs koši krāsotos bišu stropus un akmens māju, kurā viņa ģimene bija dzīvojusi gandrīz divsimts gadus šato ēnā. Pirms viņi sasniegs šķūni un sāks pārcilāt sienu ķīpas. Viņa nāsis iepletās, kad izplūdes gāzu smaka pārmāca viņa mīļoto lauku smaržas. Viņš spēji pagriezās pret Koleti.

– *C'est le temps.* – Viņš pacēla meitiņu, sajuta viņas siltās elpas pieskārienu savam kaklam un metās skriešus.

Viņi vēl nebija sasnieguši šķūni, kad mazā jau sāka raudāt, viņas šņuksti mijās ar žagošanos, kad ģimene izraisās no savas slēptuves un laidās bēgt pāri lavandu laukiem, pašu ēnas sekoja viņiem pa violeto ziedu rindām.

Virtuvē lauku mājas aizmugurē viņš izņēma nelielu ādas koferīti, kas reiz bija piederējis Koletes mammai, un mantas tajā bija saliktas jau tajā pašā dienā, kad viņš bija nolēmis, ka vairs nebūs malāstāvētājs. Viņš uzmanīgi izņēma tējkannu no kastes, kur tā bija atradusies kopā ar pieskaņotām krūzītēm un šķīvjiem. Raupjajām rokām pieskaroties trauslajam

porcelānam, viņš atcerējās, cik ļoti viņa nelaiķa sievai patika skaistas lietas, kā viņa priecājās par to, ka var skaisti uzklāt galdu un ēst no tik smalkiem, brīnišķīgiem traukiem. Šī porcelāna servīze bija kāzu dāvana viņa vecvecākiem. Kā pateicība no šato par gadiem ilgo ģimenes kalpošanu.

Vīrietis rūpīgi ietina traukus nelielā divielī un piesardzīgi ielika koferīti starp Koletes drēbēm, tad viņš atkal paņēma meitiņu rokās un piespieda pieri viņas pieri. – Viss būs labi, *ma petite chérie*. Bosko kundze apsoliņa pieskatīt tevi, kamēr es atgriezšos. – Viņš paņēma koferīti un steidzīgā soli devās uz kaimiņu saimniecību. Bosko bija liela franču-itāliešu ģimene ar septiņiem bērniem. Šie cilvēki nevaicāja, kālab Žilam varētu rasties vajadzība atstāt savu meitiņu pie viņiem uz nenoteiktu laiku. Un labāk bija viņiem to nezināt.

– *Non, Papa*. – Koletes apakšlūpa drebeja, taču vīrietis neuzdriksējās palēnināt soli vai atskatīties atpakaļ uz mājām. Viņš pieklāva ciešāk savām krūtīm meitas blondo galviņu un vēl ātrāk devās uz priekšu, jau ieraudzījis akmeni mūrēto lauku māju, uz veļas auklas vējā plīvojošos baltos palagus, kas izskatījās kā brīdinājums. Mājas durvis atvērās, pirms viņš bija līdz tām nonācis. Apaļīgā Bosko kundze bija nostājusies tajās, aizpildot ailu, un viņu apspīdēja mājā degošā gaisma. Aiz sievietes bija redzama jauna meitene tumšiem matiem, slaida kā niedre.

– Ej atpakaļ iekšā, – sieviete sacīja meitenei. – Un turi savas māsas un brāļus tālāk no durvīm. – Viņa nogaidīja, līdz meita iegāja mājā, tikai vienu reizi pametusi skatienu pāri plecam. Bosko kundze atkal pievērsās Žilam. – Vai ir pienācis laiks? – viņa klusā balsī vaicāja.

Žils piekrītoši pamāja ar galvu, aizvien ciešāk kļaudams sev klāt Koleti, apzinādamies, cik briesmīgi ir tas, ko viņš liek savai meitiņai darīt. Un to, cik daudzās vietās liesmu plosītajā Eiropā šādas ainas atkārtojas atkal un atkal. Bērnu

raudu koris un vecāku izmisums, kas gulstas pār saules kveldēto zemi, un biežais gaiss, kas uzvēdī deguma smārdū. Skan vaimanas, taču neviens tajās neklausās.

Viņš vēl pēdējo reizi piekļāva lūpas Koletes sasvīdušajai pierītei un asaru notraipītajam vaidziņam, ieelpojot viņas smaržu. – Tev vienmēr pieder mana sirds, *ma chérie*, – viņš teica, cieši turēdams viņas sīko dūrīti savā lielajā plaukstā, atkārtojot to, ko viņi bija darījuši katru vakaru. – Un tikai tu vari to padarīt brīvu. – Viņš atvēra plaukstu un izpleta pirkstus kā saulespuķes ziedlapas. Pat lielo skumju nomākta, meitene atcerējās to, kas bija darāms viņai, un atvēra plaukstiņu. Mazie pirkstiņi kustējās lēni, kā smaguma pievilguši.

– To atceries, – viņš iečukstēja Koletei ausī, pieskardamies izliekumiem, kas bija tikpat maigi kā ziedlapiņas. – Atceries, tu esi mana sirsniņa.

Steidzīgi, lai nepārdomātu, viņš ielika Koleti laipni atplestajās Bosko kundzes rokās. Viņa apskāva šņukstošo bērnu, un viņas acīs iemirdzējās asaras. – Viņa te būs drošībā, gaidīs tevi atgriežamies. Bērniem mēs jau esam pastāstījuši visu nepieciešamo.

Žils pamāja ar galvu, noglāstīja Koletes gaišās cirtas un atcerējās viņas māti. Viņš izņēma no kabatas pastkarti un pasniedza to Bosko kundzei. Viņa ikšķis aizsedza ārzemju pastmarkas. Pastkartes stūri bija apdriskāti un uzliekti no neskaitāmajām lasīšanas reizēm, attēls ar pludmali un neticami baltajām smiltīm bija iegravēts viņa atmiņā. – Ja kaut kas atgadās, dod ziņu manam draugam. Viņa vārds un adrese ir šeit. Ja es nevarēšu atrast jūs, es došos pie viņa. – Žils, to pateicis, mirkli klusēja. – Paslēp to. Tev pašai tā būs drošāk. Nekādu jautājumu.

Bosko kundze pamāja ar galvu, viņš juta, kā dreb sievietes roka, paņēmot pastkarti. – Es lūgšu Dievu par to, lai va-

rētu ielikt šo pastkarti un Koleti atpakaļ tavās rokās, kad šis viss būs galā.

Viņš nopietni paraudzījās uz sievieti. – Es ceru, ka Dievs uzklausīs tavas lūgšanas. Manējās viņš nav uzklausījis jau ļoti ilgu laiku. – Pacēlis koferti, viņš ielika to pāri virtuves durvju sliekšnim. – Ar šo esi ļoti uzmanīga. Es tur esmu ielicis kaut ko ārkārtīgi vērtīgu. Kaut ko no viņas mājām, no ģimenes. Lūdzu, parūpējies, lai šis un mana meitiņa ir drošībā.

Vēl pēdējo reizi Žils pieklāva lūpas Koletes maigajām matu cirtām. – *Au revoir, ma chérie*. Es atgriezīšos pēc tevis. Apsolu. Lai cik ilgu laiku tas arī prasītu.

Meitenīte raudzījās uz Žilu ar savām lielajām, tumšajām acīm, kas bija tik ļoti līdzīgas viņas mamma acīm. Kolete stiepa rokas viņam pretī. – *Ne va pas, Papa!* Nepamet mani! – Meitenīte pūlējās atbrīvoties no sievietes rokām un izmisīgi spirināja kājas.

– Esi uzmanīgs, – kundze sacīja ar asarām acīs. – Gan atkal tiksimies.

Žils pieskārs viņas rokai un paspieda to, bet skumjas cementa smagumā bija aizlīmējušas viņam rīkli. Vēl pēdējo reizi paraudzījies atpakaļ, viņš metās skriet pretējā virzienā tam, kur atradās viņa saimniecība.

Žils dzirdēja savas meitas šņukstus, debesis satumsa, un viņš iztēlojās, ka spēj saklausīt, kā mirušās bites krīt uz izkveldinātās zemes, apraudot visa labā aiziešanu no šās pasaules.